

גדוד "עז" במלחמת יום כיפור ע"פ אל"מ במיל' זאב אלון

פרויקט אישי – סרן עידו אבוטבול, ע.קח"ש "סער הגולן"
במסגרת פרויקט מורשת חיל החימוש - עוצבת "געש"

רקע

- א- חטיבת "סער הגולן" מורכבת משלושה גדודים, שני גדודי טנקים ("עז", "געש") וגדוד מנוגמ"ש ("רומח").
- ב- גדוד "עז" הינו גדוד שריון, תפקד בתקופת המלחמה כגדוד הכשרות "צמ"פ" (צוות, מחלקה, פלוגה).
- ג- 4 פלוגות טנקים בגדוד, בכל פלוגה 11 טנקי שוט.
- ד- גדוד ההכשרות מחייב כשירות טנקים מרבית בכל בוקר (כך שגרת היום הייתה- עבודה בלילה, מנוחה ביום).
- ה- גדוד "עז" נמצא באזור רפידיים-סיני.
- ו- מפקדת חטיבה נמצאת בשדה תימן.
- ז- הרכב כוחות החימוש בגדוד:
- 1. חוליה טכנית** בכל פלוגה המורכבת ממחט"פ, 3 מכונאים, חשמלאי איכותי (בהכשרת המקצוע היה ידוע מראש כי לגדודי ההכשרות יש לשלוח חשמלאי ברמה גבוהה), חמש צריח, וטכנאי קשר.
- 2. מח"ג שריון** המורכב מחוליית בוחנים, ע.קח"ש (נגד), א.שע"מ, מכונאי וחשמלאי רכב, מאחזק נק"ל, ארבעה נהגים מפעילי מנוף.
- ח- סדנאות וכוחות אחזקה במרחב:
1. פלגת רק"מ ברפידיים מסדנת גיוליס.
2. יחש"מ 650 בגיוליס.

תמונת מצב פתיחה

- א- יציאת החוליות הטכניות מסיני בטיסה ללא חלפים ואמצעים.
- ב- לא קיימת תקשורת לשום גורם אחזקה ברמת הגולן.
- ג- סימול הגדוד אינו מקושר לסדנאות במרחב רמת הגולן-קושי במשיכת חלפים.
- ד- במתן אישור למשיכת חלפים, קיים קושי רב מאחר ובאותה תקופה שונו המק"טים מ-8 ספרות ל-9 ספרות (לא קיימים קטלוגים חדשים ויש צורך בחישוב עפ"י נוסחה להוצאת המק"ט החדש).
- ה- הגדוד מושך 44 טנקים בסה"כ, 22 טנקים ממחנה ירדן ו-22 טנקים מפילון.
- ו- 22 הטנקים מפילון עולים על זחל לרמה"ג (סה"כ חמישה טנקים צלחו את הנסיעה והגיעו ללא תקלות לרמה"ג).
- ז- הגדוד מקבל את הטנקים ללא זיווד כלל.
- ח- למעלה משליש הטנקים המתקבלים אינם כשירים למלחמה.
- ט- רמת ידע נמוכה בחוליות הטכניות בכל הקשור לניווט, דיבור בקשר ותפעול האמלי"ח.

ערב ראש השנה...

סגל הפיקוד של הגדוד מתכנס במפקדת החטיבה בשדה תימן להרמת כוסית עם המח"ט, במהלך הרמת הכוסית מתריע המח"ט על אפשרות לתחילתה של מלחמה בחזית הצפונית עם סוריה.

על אף ההתרעות, הגדוד יוצא עפ"י סבב לחופשת החג. באותו היום, ערב החג, בשעות הצהריים המוקדמות מוקפץ סגל המפקדים הבכיר של הגדוד לרמת הגולן.

קמב"צ, ד"ר, קמ"ן, קח"ש והסמג"ד עולים לכיוון מחנה ירדן (ימ"ח חטיבת "ברק") לחתימה על הטנקים ותחילת התארגנות לקראת המלחמה. בשלב זה, מוטסות 2 פלוגות מסיני למחנה ירדן ומתחילים התארגנות ע"ג הטנקים (זיווד הטנקים בתחמושת, קשר, כלי עבודה ופק"לים).

כוחות האחזקה של הגדוד מגיעים לרמת הגולן יחד עם הפלוגות ומתחילים במלאכת הכשרת הטנקים למלחמה (בשלב זה אין ארגזי כלים וחלפים) בעזרת הכלי עבודה שנמצאים בזיווד הטנק. סדנת נפח הקרובה למחנה ירדן סגורה ואין נפש חיה בסדנא, אחראי השע"מ קיבל את האחריות על הספקת החלפים וארגזי הכלים לאנשי החימוש בגדוד. בלית ברירה פרץ קח"ש הגדוד את דלתות הסדנא והעמיס לרכבו ארגזי כלים וחלפים מתאימים. לאחר מספר ימים שויך סימול הגדוד לסדנת נפח וניפוק החלפים לגדוד לא התעכב.

שלושה ימים במחנה ירדן

לאחר שלושה ימים במחנה ירדן והתארגנות של 2 פלוגות, קח"ש הגדוד מקבל פקודה מהמג"ד שעליו לטוס לסיני ולהביא עימו את 2 הפלוגות הנוספות.

בשלב זה, לא היה כלל קשר עם 2 הפלוגות.

על הגדוד היה למשוך 22 טנקים נוספים ל-2 הפלוגות ממחנה פילון, גם טנקים אלו נמשכו ללא זיווד, "ברזל" בלבד.

עם הגעת הפלוגות לפילון, הגיעו גם אנשי החימוש והחלו בבחינות הטנקים לפני עלייתם לרמת הגולן על זחלים, מיקוד הבחינות היה בעיקר בכל הקשור למערכות ההיגוי והמזקו"מ.

לאחר זיווד הטנקים, החלו הפלוגות בטיפוס לכיוון רמת הגולן, 22 טנקים התחילו תנועה כשלבסוף רק 5 טנקים הגיעו למחנה ירדן ללא תקלות ועצירות בדרך.

עם הגעת 2 הפלוגות למחנה ירדן, מבצע הגדוד בהוראת המג"ד דאז אביגדור קהלני במהלך יום וחצי אימוני פרט לכלל החיילים והמפקדים בגדוד, האימון כלל מטווחים, שיעורי טופוגרפיה וקשר.

לאחר מספר ימים מוריד קח"ש הגדוד (קיבל שליטה מלאה על כלל פעולות המנהלה בגזרת הגדוד) את הדרג של הגדוד מסיני לרמת הגולן, דרג זה משלים לאנשי החימוש את האמצעים והחלפים החסרים להם בעבודה על הכלים.

יום הכיפורים

גדוד עז נמצא באזור הרוויות עם 44 טנקים כשירים, המג"ד מעוניין להתקדם ולתפוס עמדות באזור נפח, האוגדה לא מאשרת את התקדמות הגדוד.

קהלני פוקד על 4 פלוגות להתקדם לכיוון נפח ולתפוס עמדות, על אף שאין אישור מהאוגדה.

2 פלוגות יתקדמו מכיוון עין זיוון ו-2 פלוגות נוספות התקדמו מכיוון צומת העגבנייה (צומה אחת לפני צומת השריון מכיוון נפח).

ערב יום כיפור היה ביום שישי, לאחר הורדת כוננות יצאו הביתה חלק מהסגל הפיקוד של הגדוד, ביניהם קח"ש הגדוד.

עם הגעתם הביתה הוקפצו שוב ונסעו חזרה לרמת הגולן מאחר ועלתה הכוננות בחזרה.

בשעות הערב המאוחרות סיים הגדוד את התכנסותו מחדש ברמת הגולן.

מאחר והכוננות עלתה, הגיע ביום כיפור (שבת) הרב הראשי לצה"ל והורה להאכיל את החיילים מאחר והצבא נמצא בכוננות מיידית.

קח"ש הגדוד, שהיה אחראי על כלל המנהלות בגדוד בתקופת המלחמה, פתח את החד"א אך רוב רובם של החיילים כלל לא ניגש לחד"א מאחר שניסו לשמור ולצום.

יום שבת, שעה 14:00 בצהריים לערך, **הסורים מבצעים "ארגז אש" על איזור נפח**, סביב מפקדת האוגדה, אירוע זה נמשך 20 דקות לערך.

לאחר "ארגז האש"

לאחר "ארגז האש" שביצעו הסורים על מרחב האוגדה בנפת, משנה קח"ש הגדוד את מיקום הדרג מצומת הרוויות לכיוון צומת ווסט (אמירים) בשעה 22:00 בלילה של יום שבת.

השיח באמצעי הקשר החל לעבוד בצורה לא טובה, לאחר מספר שעות הבינו כי הסורים עולים על הנדב"ר בקשר ובהתאם לכך מפציצים כל נקודה ששומעים בקשר.

לכן השיח בין המפקדים בגדוד הפך לכזה, שברגע שרצו לעלות שם של מקום מסוים ציינו אירוע שקרה שמה בין אם אירוע גדודי או לאומי וכך תיאמו על נקודות מפגש, התקדמות וכו'.

ביום ראשון בבוקר, מנסה קח"ש הגדוד במלאכת איתור החוליות הטכניות בשטח אך ללא הצלחה.

בדרך לא דרך, מצליח הקח"ש לעלות מול החוליות הטכניות ולכוונם לאזור צומת ווסט (יש להבין כי המפקדים בפלוגות כלל לא בקשר עם החט"פים ולא יודעים על מקום הימצאם).

קח"ש הגדוד מקבל החלטה על ריכוז החט"פים בצומת ווסט ושליחתם לתקלות בריכוז גדודי בפיקוד שלו.

החט"פים נעים ע"ג נגמ"שים שהגדוד קיבל מגדוד "רומח" יחד עם מפקד ונהג (גדוד מנוגמ"ש), הגדוד

קיבל נגמ"שי מנהלה אשר שירתו את הרפואה, האחזקה והמפקדות.

יש לציין, כי לכל חילוץ קח"ש הגדוד היה מתלווה לחוליה הטכנית מאחר ולהם אין יכולת ניווט טובה כלל.

היום השלישי ללחימה

לאחר שלושה ימי לחימה, מתחיל הגדוד להתרוקן בחתך כלל המלאים (מים, תחמושת, דלק, חלפים).

הדרגים החלו התקדמות לכיוון נפ"ח 2 באזור מרום גולן (קח"ש קיבל את ההחלטה הזאת מ-2 סיבות מרכזיות, האחת מאחר והדרגים החלו לחטוף הפגזות במרחב צומת ווסט והשנייה עקב התקדמות כוחות הגדוד).

א.שע"מ במחלקת חימוש דאג לכל נושא החלפים במהלך המלא מחדש שבוצע לגדוד, עם הגעתו לאזור סדנת נפת, מבחין הנגד בטנקים סוריים במרחב. בהמשך לא מצא אף נציג של הסדנא, ולכן פרץ פעם נוספת את המחסן כדי למלא את רכבו בחלפים.

תדלוק הטנקים בסולר היה בצורה שרירותית, מיכלית סורית שנתפסה באזור הנפ"ח הושקעה לתדלוק הטנקים של הגדוד (הטנקים הגיעו בדירוג למיכלית הסולר).

תחמושת הטנקים הורדה במרחב הנפ"ח גם היא ע"י משאיות תחמושת שנוסעות קדימה אחורה במהירות וזורקות את מערומי התחמושת (לא היה שום אמצעי הרמה במרחב).

במהלך המלא מחדש שבוצע לכל טנק, בוצעו לטנקים גם עבודות בשהייה, צוות הטנק היה נח ואנשי החימוש בגדוד ביצעו את כלל עבודות הצוות בטנק.

צורת האחזקה בקרב

התקשורת עם טנק תקול הייתה בעיתית מאוד-המפקדים לא עולים מול נגמ"ש הקח"ש לדיווח התקלה, וקח"ש הגדוד שומע בכלל על הטנק ברשת מבצעים גדוד. בכלל, מרגע כניסת הגדוד לחימה, נגמ"ש הקח"ש על האזנה רצופה למבצעים גדוד בלבד כדי להבין את מיקום הטנקים פגועים/תקולים ומיקום פלוגות הגדוד בגזרה. חוליית הבוחנים חוברת בקשר לצוות הטנק (ברגע מציאת נקודת קשר טובה) ומתחילה באבחון התקלה כדי לדעת איזה חלקים לשלוח עם החוליה לטנק. בהתאם לכך שהיו בעיות קשר רבות, לא הייתה תקשורת גם מול הרמה הממונה (אין כלל רשת חילוץ חטיבתית).

קח"ש הגדוד מלווה את נגמ"ש החט"פ לנקודה, לאחר שתיאם מול הסמ"פ על תנועה בצירי רוחב עורפיים.

הטיפול בטנקים תקולים אשר הצריכו חלפים בוצעו בצורות הבאות:

א- חלפים נמשכו מסדנת נפח הנטושה.

ב- חלפים פורקו מטנקים שנשכחו בשטח ע"י אנשי מילואים.

ג- חלפים פורקו מטנקים עם תקלות דרג ג'.

בשלב זה של הלחימה עדיין לא קיים כל קשר לדרג שהיה שייך לגש"ח, את תקלות דרג ב' תיקנו חוליית הבוחנים (מה שהצליחו) ושחררו את הטנק חזרה לחימה.

צורת האחזקה בקרב - המשך

בהמשך לתיקונים שביצעו אנשי החימוש בגדוד, היה עליהם להשתמש בכל אלתור אפשרי על מנת לקדם את תיקון התקלות בטנקים.

לדוגמא, מספר אלתורים בהם השתמשו בזמן הלחימה:

א- תקלות ריתוך כאלו ואחרות בוצעו תחת אוהל.

ב- החלפת הינע בטנק בוצעה כאשר רוב העבודה נעשית מנגמ"ש החט"פ.

ג- פירוק מכללים של נגמ"שי החט"פ כדי להכניס את הצמ"שים.

ד- קשירת חלפים בסרטים לדפנות הנגמ"ש.

ה- שימוש במים במקום בשמן בהחלפת מכללי מזקו"מ.

כל טנק תקול אשר החט"פ הגיע אליו, שימש בראש ובראשונה כמקום מסתור בעת הפגזה.

במהלך הלחימה בוצע גם אקט של **החזרה לכוננות**, האקט נערך בדרך כלל במלא מחדש של הטנקים:

א- בוצעו רענוני כ"א בטנקים (בעלי תפקידים שנפגעו הוחלפו).

ב- בוצעו ניקיון לטנקים שבהם היו הרוגים.

בכל סוף יום התבצעה הערכת מצב כשירות בטנק סמג"ד – ניתוח הסד"כ, קבלת עדכונים והחלטות ליום הבא.

קשיים ודילמות לקח"ש הגדוד במהלך הקרב

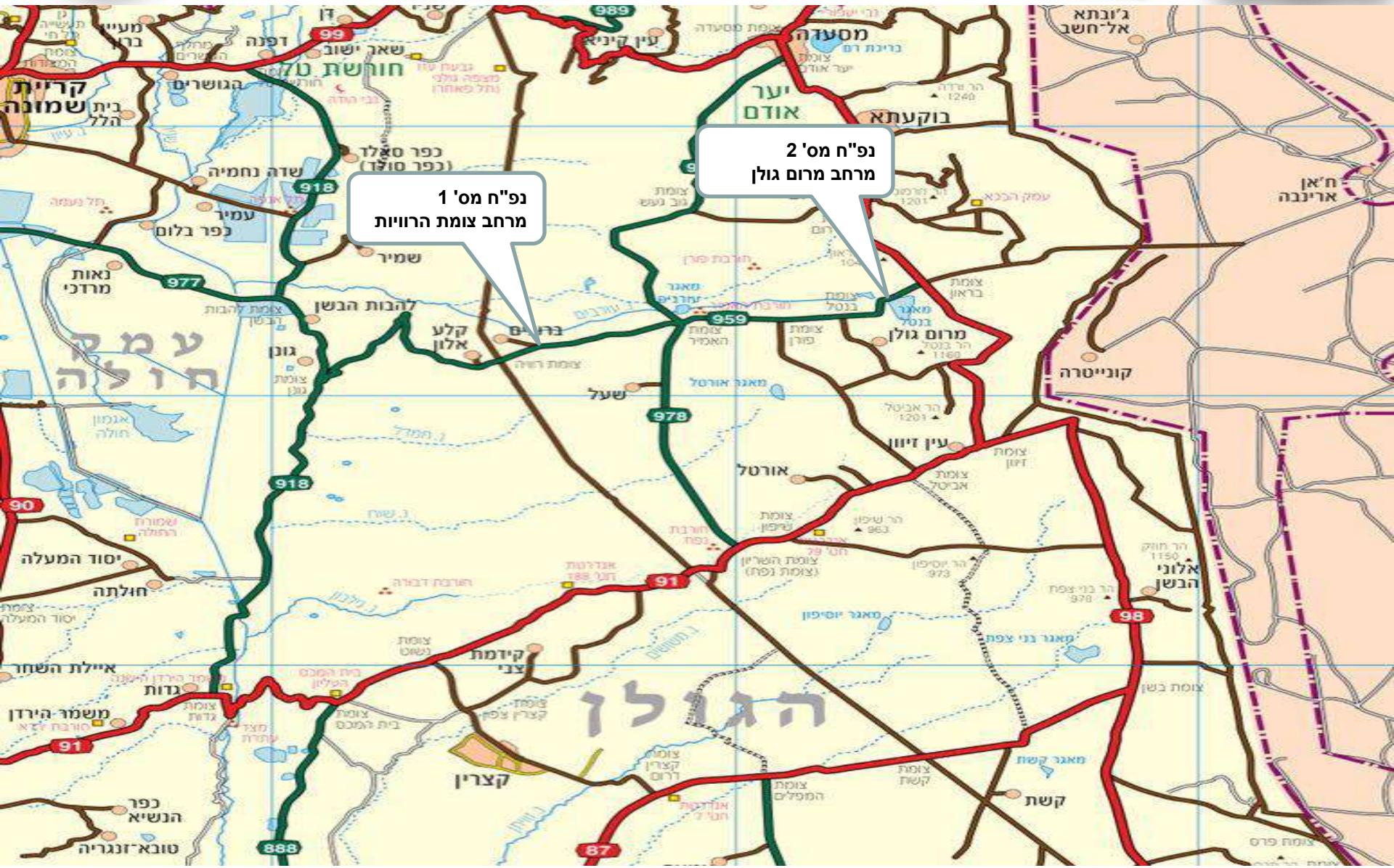

- א- הפחד שטמון באיבוד חיילים הינו גדול ומצריך זמן רב במהלך הלחימה בדאגה לשלומם של החיילים.
- ב- מצוקת החזרת הכלים לסדנאות-כשירות נמוכה מאוד של רכבים בדרג הגדודי, לכל הורדה של רכב לסדנא הייתה משמעות עצומה.
- ג- כשירות ניווט נמוכה של החט"פ הקשתה מאוד בחיבור החט"פ לפלוגה ולכלים תקולים.
- ד- קושי רב בניוד רכבי המנוף בשל בעיות צמיגים רבות.
- ה- שליטה מלאה בכלל פעולות המנהלה בזמן הקרב מצריכה חוליית בוחנים טובה ואיכותית שמכירה את העבודה היטב.

גזרת צפון רמה"ג במלחמה

נפ"ח מס' 1
מרחב צומת הרוויות

נפ"ח מס' 2
מרחב מרום גולן

קו העמדות

